

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

МЕНЕДЖМЕНТ

спеціальність	051 Економіка	обов'язковість дисципліни	обов'язкова
освітня програма	Економіка підприємства	факультет	бізнесу, менеджменту та права
освітній рівень	бакалавр	кафедра	менеджменту, бізнесу і адміністрування

ВИКЛАДАЧ

Гіржева Ольга Миколаївна

ф

**Вища освіта – спеціальність «Облік і аудит», здобула кваліфікацію економіста по бухгалтерському обліку і фінансах
Науковий ступень - доктор економічних наук 08.00.04 економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)**

Вчене звання - професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування

Досвід роботи – 27 років

Показники професійної активності з тематики курсу:

- авторка понад шести публікацій у періодичних наукових виданнях, що включені до переліку фахових видань України, до наукометричних баз, зокрема Scopus, Web of Science Core Collection;
- авторка більше 15 методичних розробок;
- асоційований член Української асоціації з розвитку менеджменту та бізнес-освіти (УАРМБО)
- співавторка тематичних публікацій;
учасниця наукових і методичних конференцій.

телефон	0964011709	електронна пошта	olgagirzheva@btu.kharkov.ua	дистанційна підтримка	Moodle
---------	------------	------------------	-----------------------------	-----------------------	--------

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	Формування у майбутніх економістів сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі менеджменту, формування розуміння концептуальних основ системного управління організаціями; набуття умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, ухвалення раціональних управлінських рішень.
Формат	лекції, практичні заняття, робота в команді, виконання практичних завдань
Специфічні результати	• Вміння адаптуватися та проявляти ініціативу і самостійність в ситуаціях, які виникають в професійній діяльності; • Вміння приймати та обґрунтовувати управлінські рішення, аналізувати прийняті управлінські рішення враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність; • Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів; • Вміння критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах.
Обсяг і форми контролю	4 кредити ECTS (120 годин): 30 годин лекції, 30 годин семінарські та практичні заняття; поточний контроль; підсумковий контроль – екзамен
Вимоги викладача	дотримання норм етичної поведінки, активність, командна робота, вчасне виконання завдань, участь у дискусіях, нарахування заохочувальних балів за додаткове проходження он-лайн курсів та за наукову роботу (підготовка тез доповідей на конференції)
Умови зарахування	згідно з навчальним планом

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ І ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Компетентності

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки

загальні компетентності:

ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. фахові компетентності:

СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин.

СК10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

Програмні результати навчання

ПРН3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.

ПРН5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПРН6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефаківців у сфері економічної діяльності.

ПРН10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

ПРН14. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку

ПРН15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПРН18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

ПРН23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

ПРН24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Розділ 1

Лекція 1	Сутність, роль та методологічні основи менеджменту	П-1	Еволюція поглядів на сутність менеджменту. Співвідношення категорій «управління», «менеджмент», «адміністрування», «керування». Зміст та відмінності категорій «менеджер», «бізнесмен», «підприємець». Організація, як об'єкт управління. Поняття організації. Організація як відкрита система. Ознаки та загальні риси організацій як об'єктів управління. Діяльність менеджера та його завдання.	Самостійна робота	Менеджмент як специфічна сфера людської діяльності. Суть менеджменту та управління. Менеджмент як система наукових знань та як мистецтво управління. Менеджери та підприємці – ключові фігури економіки. Зробити есе на тему «Я – менеджер»
Лекція 2	Історія розвитку менеджменту	П-2	Історичні передумови розвитку менеджменту. Класичні школи менеджменту: зміст роботи, представники та їх основні досягнення. Сучасні концепції і підходи до менеджменту. Історія розвитку управлінської думки в світі та в Україні		Характеристика етапів розвитку менеджменту. Формування системних та ситуаційних підходів у менеджменті. Розвиток управлінської науки в Україні.
Лекція 3	Система функцій та методів менеджменту	П-3	Сутність та класифікація методів менеджменту. Економічні методи менеджменту. Організаційно-розпорядчі методи менеджменту. Соціально-психологічні методи менеджменту. Загальна характеристика та класифікація функцій менеджменту. Взаємозв'язок між методами менеджменту і функціями менеджменту.		Принципи наукового управління Ф. Тейлора. Класична система управління Р. Емерсона «Дванадцять принципів адміністративного управління А. Файоля «Загальне і промислове управління» ципів продуктивності». Принципи організації виробництва Г. Форда.
Лекція 4	Внутрішнє середовище організації	П-4	Зміст поняття «середовище організації». Основні елементи внутрішнього середовища організації: цілі, завдання, технології, люди, структура. Зміст категорій «цілі» та «завдання». Вимоги до цілей. Класифікація цілей. Поняття технології. Класифікація технологій		Теоретичні підходи щодо визначення поняття «внутрішнє середовище підприємства». Бізнес-індикатори діагностики внутрішнього середовища підприємства в контексті вивчення сильних і слабких його сторін.
Лекція 5	Зовнішнє середовище організації	П-5	Зміст категорії «зовнішнє середовище». Характеристики зовнішнього середовища. Зовнішнє середовище прямого і непрямого впливу (макро- та мікрооточення організації). Реакції організації на зміни зовнішнього середовища Методи аналізу зовнішнього середовища.		Функціональні сфери зовнішнього середовища. Комунікація з клієнтами та партнерами по бізнесу. Характеристика факторів зовнішнього середовища.
Лекція 6	Технологія розробки та прийняття управлінського рішення	П-6	Технологія прийняття рішень. Вимоги до технології прийняття рішень. Інтуїтивна, заснована на судженні та раціональна технології прийняття рішень. Процес прийняття рішень. Стадії прийняття управлінського рішення. Етапи прийняття рішення. Умови прийняття рішень. Вимоги до управлінського рішення. Правила прийняття рішень.		Розглянути погляди науковців на етапи розробки та прийняття рішень. Універсальні критерії оцінювання управлінських рішень. Форми управлінського рішення. Ефективність управлінських рішень.
Лекція 7	Соціальна відповідальність та управлінська етика	П-7	Поняття та основні принципи управлінської етики. Способи підвищення етичності поведінки керівників і рядових працівників Поняття і світовий досвід соціальної відповідальності, види її проявів. Доводи "за" і "проти" соціальної відповідальності.		Етичні проблеми, з якими можна зіткнутися в бізнесі, такі як інсайдерська торгівля, конфлікти інтересів та хабарництво, поясніть раціоналізацію неетичної поведінки. Кроки, які можна вжити для підтримки чесності та доброчесності в бізнес-середовищі.

Розділ 2				
Лекція 8	Комунікації в системі управління організацією	П-8	Зміст категорії «комунікація». Процес комунікацій й ефективність управління. Модель процесу комунікації, його елементи. Поняття та види каналів комунікації, їх основні характеристики. Міжособистісні комунікації, їх види. Бар'єри на шляху міжособистісних комунікацій та способи їх подолання. Прийоми і методи ефективної міжособистісної комунікації. Правила ефективного слухання. Організаційні комунікації.	Самостійна робота
Лекція 9	Планування діяльності об'єкта управління	П-9	Поняття і сутність планування в системі управління. Зміст категорії «планування». Місце планування серед функцій управління. Основні елементи системи планування. Основні стадії та етапи планування. Типи планів в організації. Стратегічні та оперативні плани. Короткотермінові та довготермінові плани. Сутність стратегії розвитку організації. Види стратегій розвитку.	
Лекція 10	Проектування організації	П-10	Організаційне проектування: сутність, цілі та принципи. Фактори проектування організації: технологія робіт, стратегічний вибір, поведінка працівника, зовнішнє середовище. Елементи проектування організації: поділ праці і спеціалізація; департаментизація і кооперація; зв'язки в організації і координація; масштаб керованості і контролю; ієрархія в організації та її ланки; розподіл прав і відповідальності; централізація і децентралізація; диференціація та інтеграція. Коригування організаційних структур.	
Лекція 11	Типи організацій	П-11	Типи організацій за взаємодією з зовнішнім середовищем: механістичний та органічний підходи. Типи організацій за взаємодією підрозділів: лінійна, функціональна, лінійно-функціональна, дивізійна (секційна), матрична (проект-менеджмент) Типи організацій за взаємодією з людиною.	
Лекція 12	Мотивація як функція менеджменту	П-12	Зміст категорій «мотивація», «стимулювання» та «мотиваційний процес». Теорії мотивації : первинні теорії мотивації, змістовні теорії мотивації, процесуальні теорії мотивації, нові мотиваційні теорії. Особливості, помилки та принципи мотивування персоналу сучасних організацій.	
Лекція 13	Контроль як функція менеджменту	П-13	Сутність і сенс контролю. Види контролю в організації. Процес контролю: основні етапи. Основні інструменти контролю. Характеристики ефективного контролю. Організація контролю якості в організації.	
Лекція 14	Влада та лідерство	П-14	Поняття влади. Типи влади. Поняття лідерства. Функції лідерства. Стилі керівництва. Прийоми і методи ефективного керівництва. Формальні та неформальні групи: основні відмінності. Ролі антикризового лідера. Кваліфікаційні вимоги до менеджера.	
Лекція 15	Ефективність менеджменту	П-15	Поняття «ефективність менеджменту». Концепції визначення ефективності менеджменту. Цільова і системна концепції ефективності менеджменту. Концепція ефективності менеджменту на основі досягнення «балансу інтересів». Функціональна концепція ефективності менеджменту. Композиційна концепція ефективності менеджменту. Підходи до визначення ефективності управління.	
				Базові умови реалізації комунікаційного менеджменту. Теорія комунікаційного менеджменту («Теорія X і теорія Y») Дугласа Мак-Грегора. Базові системи корпоративних стилів комунікаційного менеджменту.
				Основні проблем побудови ефективної системи планування Зміст процесу планування. Місія та цілі: роль та місце в плануванні діяльності організації. Особливості формування стратегії сучасних підприємств.
				Групи ситуативних чинників, які впливають на процес пошуку найбільш ефективного поєднання організаційних змінних. Відмінності між місією організації та її цілями. Характеристика та умови ефективного використання механістичного та організаційного підходів до проектування організації.
				Загальні риси та властивості організацій . Типи організацій в Україні. (зробити презентацію)
				Сучасне визначення понять мотив, потреба, мотивація. Змістовні теорії мотивації. Процесуальні теорії мотивації. Модель Портера-Лоулера.
				Місце контролювання у системі управління. Головні системи контролю. Сучасні форми контролю на підприємстві Позитивні сторони контролю.
				Проблеми влади, що виникають в процесі функціонування системи. Джерела влади в організації. Теоретичні підходи до розуміння лідерства. Стилі управління.
				Критерії та системи узагальнених та часткових показників, за допомогою яких оцінюється ефективність менеджменту. Напрями підвищення ефективності менеджменту підприємства в сучасних умовах.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література	1. Менеджмент у питаннях та відповідях: навчальний посібник / А. А. Вдовічен, О. Г. Вдовічена, В. А. Чичун та ін. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2023. 172 с. 2. Шкільняк М. М, Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Крисько Ж. Л., Демків І. О. Ме-неджмент: підручник. Тернопіль: ЗУНУ, 2022 р. 258 с. 3. Менеджмент : навчальний посібник / [Храпкіна В. В., ... Гуменна О. В., Романченко Н. В. та ін.] ; за заг. ред. К. В. Пічик, В. В. Храпкіної ; Національний університет «Києво-Могилянська академія».Київ: КиєвоМогилянська академія, 2021. 459 с. 4. Страпчук С.І., Миколенко О.П., Попова І.А., Пустова В.В. Менеджмент: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти. Львів: Видавництво «Новий Світ – 2000», 2020. 356 с. 5. Менеджмент : Підручник / С.Ю. Бірюченко, К.О. Бужимська, І.В. Бурачек та ін.; під заг. ред. Т.П. Остапчук. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка». Житомир: Вид-во «Рута», 2021. 856 с. 6. Основи менеджменту. Теорія і практика : навч. посіб. / [авт.: Г. Є. Мошек, І. П. Миколайчук, Ю. І. Палеха, Ю. В. Поканєвич, А. С. Соломко, О. В. Коваленко, 9 Н. В. Коваленко, В. С. Ціпуринда, Г. П. Сиваненко, О. І. Белова] ; за заг. ред. Г. Є. Мошека. Київ : Ліра-К, 2021. 528 с. Білорус Т. В. Практикум з менеджменту: навчальний посібник. Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2020. 185 с.	Методичне забезпечення	1. Гіржева О.М. Методичні вказівки щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни «Менеджмент». - (електронний варіант) 2. Гіржева О.М. Менеджмент: практикум. - (електронний варіант)
------------	--	------------------------	--

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

(<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2024/01/norm-b-pol-org-op.pdf>)

СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 60	накопичена оцінка за темами
		до 40	екзамен
Проміжне оцінювання	100 бальна сумарна	до 50	виконання практичних завдань
		до 20	усні відповіді на практичних заняттях
		до 30	результат засвоєння блоку самостійної роботи

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у Кодексі академічної доброчесності Державного біотехнологічного університету (<https://surl.li/nwuvwx>), Положенні про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин (<https://surl.li/rllgvy>): виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.